

MALULİYET ORANI HESAPLAMASI

Maluliyet bir kimsenin herhangi bir dış etken, hastalık veya kaza sonucunda çalışma gücünü kısmen veya tamamen yitirmesi olarak tanımlanmaktadır.

Maluliyet nedenleri

1. Doğumsal hastalıklar,
2. Gelişimsel bozukluklar,
3. Hastalıklar, meslek hastalıkları
4. Kazalar (iş kazası, trafik kazası vb.)
5. Kasten yaralamalar
6. Vücut yapılarında eksilme veya bozukluğa neden olan tıbbi uygulama hataları

Adli tıp açısından maluliyet

Vücutta meydana gelen arızaların, tedavisi sonucu, iyileşme döneminden sonra, sekel halinde kalan arızasının, yaş ve kişinin mesleği göz önünde tutularak değerlendirilmesidir. Tüm vücut %100 olmak üzere 100 zerinden sayısal bir değerle ifade edilir. Türk Borçlar Kanunu 49. Maddesinde” kusurlu ve hukuka aykırı bir fiille başkasına zarar veren, bu zararı gidermekle yükümlüdür” demektedir.. 54. Maddesinde ise “bedensel zararların, (1) Tedavi giderleri (2) Kazanç kaybı (3) Çalışma gücünün azalmasından ya da yitirilmesinden doğan kayıplar ve (4) Ekonomik geleceğin sarsılmasından doğan kayıplar” olduğu belirtilmektedir.

Bu kapsamda karşımıza çıkan ve sıklıkla kullandığımız kavramlar

1. *Geçici iş görmezlik (iyileşme) süresi:* Yaralanan kişinin tedavi gördüğü, iyileşene kadar çalışmadığı ve bu yüzden iş ve kazanç kaybına uğradığı süreye denilmektedir. Bu dönem genellikle yaralanma tarihinde başlar, tedavi ve istirahat süresince devam eder ve tıbbi iyileşme ile sona ermektedir. Çalışma kapasitesinin geçici olarak tamamen kaybı söz konusudur (bu süre zarfında kişi %100 malul sayılır). İş görmezlik süresi yalnızca tıbbi tedavi süresi ile sınırlı değildir. Tedavi süresinden daha uzun olabilir.
2. *Sürekli iş görmezlik oranı (Maluliyet oranı):* Kalıcı sakatlık oranı, Çalışma gücü kaybı oranı, Meslekte kazanma gücü kaybı oranı olarak da sorulabilmektedir.
3. *Bakıcı ihtiyacı olup olmadığı*
4. *Başka birisinin sürekli bakımına muhtaç durumda olup olmadığı*

Maluliyet oranı hesaplamasında kullanılan yasal düzenlemeler

1. **1972** - 7/4496 sayılı Sosyal Sigortalar Sağlık İşlemleri Tüzüğü,
2. **1979** - 7/16989 karar sayılı Sosyal Sigortalar Sağlık İşlemleri Tüzüğü,
3. **1985** - 85/9529 karar sayılı Sosyal Sigortalar Sağlık İşlemleri Tüzüğü,
4. **2008** - Çalışma Gücü ve Meslekte Kazanma Gücü Kaybı Oranı Tespiti İşlemleri Yönetmeliği,
5. **03.08.2013** - 28727 sayılı Resmi Gazete’de yayınlanan Maluliyet Tespiti İşlemleri Yönetmeliği (Malulen emeklilik için)

Maluliyet Oranının Hesaplanması (Örnek Olay)

Olay tarihinde 35 yaşında olan bir kişinin mahkemesince bildirilen meslek grup numarası 4’dür (ağır vasıta şoförü). Olayla meydana gelmiş arıza arasında illiyet bağı kurulmuştur. Yapılan muayenesinde sağ göz görmesi 10/10, sol göz görmesi 0 ise, maluliyet oranı sorulmaktadır.

1. adım - Meslek grup numarasını yerine koymak; mahkeme tarafından 41 olarak bildirilmiştir.
2. adım - Arıza liste numarası bulmak; A cetvelinden bakılmalıdır, göz arızalan liste numarası H’dir.
3. adım - Arıza sıra numarasını bulmak; A cetvelinden bakılmalıdır, sol göz görmesi 0 olan arızanın sıra numarası 1’dir.
4. adım - Arıza ağırlık ölçüsünü bulmak; A cetvelinden bakılmalıdır, sol göz görmesi 0 olan arızanın ağırlık ölçüsü 35’dir.
5. adım - Daimi iş görmezlik simgesini bulmak; C cetvelinde aşağıda verildiği şekilde bakılmalıdır.

C Cetvelinden

Meslek grup numarası **41** x Arıza sıra numarası **1** = Daimi iş görmezlik simgesi **D**

6. adım - 38-39 yaşa göre maluliyet oranını saptamak; D cetvelinde aşağıda verildiği şekilde bakılmalıdır.

D Cetvelinden

Arıza ağırlık ölçüsü **35** x Daimi iş görmezlik simgesi yaşı **D** = 38-39 yaşa göre maluliyet oranı **%46.6**

7. adım - Olay tarihindeki yaşa göre maluliyet oranını saptamak; E cetvelinde aşağıda verildiği şekilde bakılmalıdır.

E Cetvelinden

38-39 yaşa göre maluliyet oranı %46.6	x	Kişinin olay tarihindeki yaşı 35	=	Olay tarihindeki yaşa göre maluliyet oranı %37.2

Yararlanılan kaynaklar

(1)Gürpınar K. MÜTF Adli Tıp ABD Haftalık Semineri (Doğan E. Maluliyete Yaklaşım Ders Sunumu) 03.09.2020, (2)Birgen N, Okudan M, İnanıcı MA ve Okyay M. İş Kazasına Bağlı Olgularda Maluliyet Oranı Hesaplanması: Adli Tıp Açısından Değerlendirilmesi. Adli Tıp Bülteni,1999; 4(3): 101-8